

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

27 januari 2026

Eindtermijn

27 januari 2026

Onderwerp

Met waardering vaststellen ZH-PLG gebiedsplannen Zuid-Hollandse Delta, Kust & Duinen en Veenweiden voor analyse

Advies

1. Met waardering vast te stellen de ZH-PLG gebiedsplannen Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee, Eiland van Dordrecht, Eiland van IJsselmonde, Voorne-Putten, Duin en Bollenstreek, Westland, Duin Horst en Weide, Alblasserwaard, Krimpenerwaard, Groene Hart Noord, Midden-Delfland, Nieuwkoopse Plassen, Wierickerland, Zuidplas/Restveen, Boskoop, Oostland voor analyse ten behoeve van het tweede peilmoment.
2. Vast te stellen de brief van GS aan de gebiedspartners over Gebiedsplannen met waardering vastgesteld voor analyse ten behoeve van het tweede peilmoment.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het vaststellen van de ZH-PLG gebiedsplannen Zuid-Hollandse Delta, Kust & Duinen en Veenweiden.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

GS-brief aan gebiedspartners

1. Hoeksche Waard
2. Goeree-Overflakkee
3. Eiland van Dordrecht
4. Eiland van IJsselmonde
5. Voorne-Putten
6. Duin en Bollenstreek
7. Westland
8. Duin Horst en Weide
9. Alblasserwaard
10. Krimpenerwaard
11. Groene Hart Noord
- 11.a Bijlagen Groene Hart Noord
12. Midden-Delfland
- 12.a Projectenlijst Midden-Delfland
13. Nieuwkoopse Plassen
- 13.a Analyse Meijegraslanden
- 13.b Koersbeeld 2030
- 13.c Aanbiedingsbrief Nieuwkoopse Plassen
14. Wierickerland

- 15. Zuidplas/Restveen
- 16. Boskoop
 - 16.a Projectenformulier 1 Boskoop
 - 16.b Projectenformulier 2 Boskoop
 - 16.c Projectenformulier 3 Boskoop
 - 16.d Projectenformulier 4 Boskoop
- 17. Oostland

1 Toelichting voor het College

In de 'Vervolgaanpak Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG)' hebben Provinciale Staten op 5 maart 2025 onder meer besloten:

- “ Voor elk deelgebied ontwikkelen we samen met partners in 2025 een gebiedsplan waarin komt te staan hoe de opgaven water, landbouw, stikstof, natuur en klimaat integraal kunnen worden opgepakt en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. We vragen gebiedspartijen om een integraal gebiedsbod als input voor het gebiedsplan (dit is facultatief). Als eerste stap, zoals bijvoorbeeld in de Krimpenerwaard, kunnen eerst sectorale biedingen komen die later worden samengevoegd tot een integraal gebiedsplan. In gebieden waar al een startbeslissing (of een ander gezamenlijk document) in de maak is, vormt deze de basis voor het proces richting gebiedsplan.”

De vervolgaanpak ZH-PLG is vastgesteld met als mijlpaal: gebiedsplannen voor alle deelgebieden op 1 december 2025. We streefden naar bestuurlijke verankering als onderdeel van deze mijlpaal. Bij het bestuurlijk verankeren van de gebiedsplannen streven we naar een tweetrapsraket. De eerste stap houdt in dat de gebiedsplannen in de bestuurlijke overleggen in de deelgebieden zijn besproken en dat er afspraken zijn gemaakt over het vervolg. Dat is voor alle plannen die nu voorliggen het geval. De tweede stap houdt in dat de gebiedsplannen bestuurlijk worden vastgesteld in de colleges van de gemeenten, en in sommige gevallen ook de waterschappen. Dit is niet voor alle plannen die voorliggen het geval. Omdat een aantal gebiedsplannen in de komende maanden nog voorliggen in een aantal dagelijkse besturen, worden de gebiedsplannen nog niet actief gedeeld met PS vooruitlopend op deze besluitvormingsprocessen. De gebiedsplannen worden eind maart, na besluitvorming en tegelijk met het 2de peilmoment, met PS gedeeld.

GS worden gevraagd, vanuit haar rol als samenwerkingspartner, zich eveneens uit te spreken over de gebiedsplannen. Wij stellen voor dat GS “met waardering vaststellen voor analyse”. Met deze formulering wordt positief blijk gegeven van de samenwerking zonder dat GS instemmen en daarmee haar rol als gebiedsautoriteit in deze fase uitoefenen. Met waardering vaststellen heeft geen juridische gevolgen voor de latere besluitvorming door GS of PS tijdens het tweede peilmoment. Dit geldt evenzeer voor de deelgebiedspartners die in hun regiegroepen of dagelijkse besturen plannen hebben vastgesteld of daarmee hebben ingestemd.

Zuid-Hollandse Delta

In de vijf deelgebieden van de Zuid-Hollandse Delta (Voorne-Putten, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee, Eiland van Dordrecht, Eiland van IJsselmonde) was begin 2025 een startbeslissing in de maak; dit is vervolgens verder uitgewerkt in gebiedsplannen. De provincie heeft samen met de gemeenten, Waterschap Hollandse Delta, vertegenwoordigers van de agrarische sector, agrarische collectieven, natuurorganisaties (terrein beheerende organisaties en natuurverenigingen) en recreatiepartijen gewerkt aan de totstandkoming van deze gebiedsplannen. In de periode eind oktober-medio december 2025 zijn de gebiedsplannen per deelgebied besproken in bestuurlijke overleggen met voornoemde partners. Tijdens deze bestuurlijke overleggen is ingestemd met de plannen en besloten om deze ter onderschrijving voor te leggen aan de colleges (provincie en gemeenten), dagelijks bestuur (waterschap) en aan besturen van maatschappelijke gebiedspartners.

Kust en Duinen

In de drie deelgebieden van Kust en Duinen is de afgelopen periode gewerkt aan de totstandkoming van de gebiedsplannen. In elk deelgebied is daarvoor samengewerkt in een kernteam met gemeenten en waterschappen. De overige stakeholders, natuurpartijen, cultuurhistorische partijen, de glastuinbouw, de bollensector, agrariërs en recreatiepartijen zijn uitgebreid betrokken bij het proces.

In de periode eind november – begin december zijn de gebiedsplannen besproken in bestuurlijke overleggen in de deelgebieden. Tijdens deze bestuurlijke overleggen hebben de partijen uitgesproken zich te herkennen in het gebiedsplan, de opgaven en de voorgestelde maatregelen. Besloten is om de plannen bij de provincie in te dienen ten behoeve van het tweede peilmoment. Ook is besloten om de gebiedsprocessen voort te zetten en samen op te trekken in de verdere uitwerking naar een gebiedsplan 2.0.

Het gebiedsplan in de Duin en Bollenstreek is een afgeleide van het Programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport (PLGDG), wat door de vijf gemeenten in de bollenstreek is opgesteld. Op 18 juli 2025 is het concept-PLGDG overhandigd aan de provincie en aan het hoogheemraadschap van Rijnland. Het gebiedsbod is vervolgens opgewerkt tot het voorliggende gebiedsplan.

Het PLGDG is een programma onder het Omgevingsbeleid en heeft een uitgebreid participatietraject doorlopen, inclusief consultatie door de gemeenteraden. Op 16 december 2025 is het PLGDG vastgesteld in vier van de vijf colleges in de Duin en Bollenstreek. De vaststelling in de gemeente Noordwijk volgt naar verwachting in maart 2026.

Veenweiden

Oorspronkelijk was in Veenweiden sprake van acht deelgebieden. Het deelgebied Nieuwkoopse Plassen is dermate groot dat voor Wierickerland een apart gebiedsplan is gemaakt. Dat betekent dat in Veenweiden feitelijk sprake is negen (in plaats van acht) gebiedsplannen.

In alle deelgebieden is met inzet en draagvlak gewerkt aan de gebiedsplannen. Ook de bestuurlijke verankering heeft aandacht gekregen. In acht deelgebieden hebben bestuurlijke gremia ingestemd. Veelal onder de naam “Regiegroep”. In Midden-Delfland functioneert de Provinciale Landschapstafel voor ZH-PLG als regiegroep. In Boskoop is het bestuur van de Stichting Greenport betrokken met ambtelijke ondersteuning vanuit ons cluster Tuinbouw. In Zuidplas is sprake van een stuurgroep Restveen. Focus ligt op het project Restveen (een gebiedsontwikkeling in zichzelf) met als onderlegger de bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst tussen Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard, gemeente Zuidplas en de Provincie Zuid-Holland. In veel regiegroepen is ook sprake van een vorm van verankering in de dagelijkse besturen. Soms zijn ook gemeenteraden geïnformeerd. Kern is dat in acht gebieden bestuurlijk draagvlak bestaat en veel inzet is gepleegd. In deelgebied Oostland is de inzet geleverd door een ambtelijke werkgroep. Er is geen bestuurlijke regiegroep ingericht omdat er inhoudelijk veel overlap is met Westland en geografisch gebieden logischer aansluiten bij plannen van Midden-Delfland en Zuidplas.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

De gebiedsplannen hebben dus geen formele juridische status. De plannen zijn de basis waarop we integraal en met alle gebiedspartners sturen op de opgaven voor een toekomstbestendig landelijk gebied. Het beschrijft de richting waaraan wordt gewerkt en welke inspanningen gebiedspartijen daarbij willen leveren. De indicatieve doelen – deels kwantitatief - zoals beschreven in de plannen zijn een belangrijke, maar indicatieve referentie om te beoordelen of we op de goede weg zijn. Het vaststellen van gebiedsplannen leidt voor geen van de partijen tot (zelf) binding aan doelbereik. Het kan wel een basis zijn voor verdere uitwerking van het Omgevingsbeleid, sectoraal beleid, financieel-juridische instrumenten en specifieke projecten.

De gebiedsplannen bieden daarmee een basis en geven richting aan de vervolgstappen. Ze vormen een procesdocument waaraan partijen zich committeren ten behoeve van de voortgang in de gebiedsprocessen zonder dat hiermee rechtens afdwingbare rechten en plichten over en weer ontstaan.

2 Voorafgaande besluitvorming

In de 'Vervolgaanpak ZH-PLG' hebben Provinciale Staten op 5 maart 2025 besloten om voor 1 december 2025 voor elk deelgebied samen met partners een gebiedsplan te ontwikkelen, waarin komt te staan hoe de opgaven water, landbouw, stikstof, natuur en klimaat integraal kunnen worden opgepakt en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn.

3 Proces

In de gebiedsplannen wordt beschreven hoe de gebiedspartners willen samenwerken aan het versterken en behouden van een toekomstbestendig landelijk gebied. Er is in beeld gebracht welke waarden het landelijk gebied kent, welke uitdagingen er zijn voor het gebied, welke maatregelen daarvoor getroffen kunnen worden en aan welke projecten al wordt gewerkt. Voor het gebiedsproces zijn – vooruitlopend op de herziening Omgevingsbeleid 2025 - indicatieve doelen meegegeven met betrekking tot uitbreiding areaal boerenlandvogels, verminderen drukfactoren Natura 2000 gebieden, ammoniakplafond, groenblauwe dooradering en CO2-reductie (alleen voor veenweiden). In de gebiedsplannen zijn projectvoorstellen gedaan om hier een bijdrage aan te leveren. Ook zijn projecten opgenomen voor het verbeteren van de waterkwaliteit.

De gebiedsplannen zijn de basis van waaruit de gebiedspartners verder werken aan projecten en voor het verkrijgen van middelen voor die projecten bij provincie, waterschap, Rijk of andere financieringsbronnen. Gebiedsplannen worden vormgegeven in een meerjarig, cyclisch proces.

De provincie analyseert de gebiedsplannen met betrekking tot de governance en samenwerking, bestuurlijk commitment en waar mogelijk op perspectief op doelbereik. Eind Q1 2026 wordt in het tweede peilmoment in een rapportage voor Provinciale Staten de balans opgemaakt van alle gebiedsplannen. Zo wordt in beeld gebracht welke aanvullende maatregelen, benodigde wet- en regelgeving en middelen van provincie en rijksoverheid nodig zijn om tot doelbereik te komen. In de voornoemde Vervolgaanpak ZH-PLG is ook aangegeven dat de provincie na 1 december 2025 besluit hoe er wordt doorgedaan, hetgeen mede afhankelijk is van het nieuwe kabinet en de mogelijkheden om met beperkte middelen (geld/mensen/instrumenten) gebiedsspecifiek toch impact te maken.

In de GS-vergadering van 6 januari 2026 is de updatebrief aan PS over het ZH-PLG geagendeerd, waarin staat opgenomen dat PS eind eerste kwartaal 2026 het tweede peilmoment en alle gebiedsplannen ontvangen. Op 30 maart 2026 is er ook een technische sessie voor PS over de gebiedsplannen.

Op basis van beschikbare middelen en na het doorlopen van een afwegingsproces zal medio 2026 worden besloten welke projecten uit de gebiedsplannen kunnen worden uitgewerkt en waar geld voor beschikbaar komt. Het uitgangspunt is dat de projecten die kunnen worden geprogrammeerd, worden meegenomen in de begroting 2027. Voor de financiële dekking wordt onder meer gekeken naar een deel van de 120 mln. euro die vanuit Provinciale Staten beschikbaar is gesteld (motie 1690). Om tempo te houden en energie vast te houden in de gebiedsprocessen kan het opportuun zijn om bepaalde projectvoorstellen zo snel mogelijk te programmeren. Er wordt momenteel nagegaan wat eerder kan worden geprogrammeerd en wat realistisch is.

4 Participatie en rolneming

In voornoemde 'Vervolgaanpak ZH-PLG' is besloten om voor elk deelgebied samen met partners in 2025 een gebiedsplan te ontwikkelen, waarin komt te staan hoe de opgaven water, landbouw, stikstof, natuur en klimaat integraal kunnen worden opgepakt en welke randvoorwaarden daarvoor nodig zijn.

De provincie heeft in de gebiedsprocessen een dubbele rol: samenwerkingspartner en een kaderstellende rol als gebiedsautoriteit. Vanuit de samenwerkende rol zit de provincie aan tafel, net als de andere partners, en faciliteert ook het proces (o.a. door financiering van onafhankelijke procesbegeleiders). Vanuit haar kaderstellende rol geeft de provincie randvoorwaarden uit het Omgevingsbeleid en de indicatieve doelen mee. Vanuit deze rol maken we ook de balans op over alle deelgebiedsplannen voor het tweede peilmoment.

Zuid Hollandse Delta

In de gebiedsprocessen deden eveneens mee: gemeenten, Waterschap Hollandse Delta, vertegenwoordigers van agrariërs, agrarische collectieven, terreinbeherende organisaties, lokale natuurverenigingen en recreatiepartijen (Goeree-Overflakkee en Voorne-Putten).

Er vonden periodieke ambtelijke kernteam overleggen plaats (gemiddeld 1x in de 2 weken), brede bijeenkomsten voor alle betrokken partners (gemiddeld 1x in de 4 maanden), bestuurlijke overleggen Eiland van Dordrecht en IJsselmonde (1x in de 4 maanden) en uiteindelijk in elk deelgebied bestuurlijk overleg in periode eind oktober-medio december. Ook kwam de bestuurlijke regiegroep Zuid-Hollandse Delta, bestaande uit overheden en natuur- en landbouwpartijen, 3 a 4 x per jaar bijeen.

Op Hoeksche Waard heeft ook een inwonersbijeenkomst plaatsgevonden in 2024.

In de bestuurlijke overleggen per deelgebied hebben de deelnemers hun bestuurlijk commitment uitgesproken en besloten de gebiedsplannen voor onderschrijving voor te leggen aan de individuele besturen.

Met betrekking tot IJsselmonde: tijdens het bestuurlijk overleg in november 2025 hebben alleen de aanwezige deelnemers besloten tot het voorleggen van het gebiedsplan aan de individuele colleges en besturen. Gemeente Albrandswaard was op dat moment zonder college en daarom niet aanwezig bij dit bestuurlijk overleg. Gemeente Barendrecht heeft aangegeven nog niet te willen instemmen met het gebiedsplan, omdat zij eerst een samenwerkingsovereenkomst wil voor de governance.

Kust en Duinen

In de gebiedsprocessen deden mee: gemeenten, de Hoogheemraadschappen van Rijnland en Delfland, branche organisaties van de glastuinbouw, bollentelers (KAVB) en agrariërs (LTO), natuur- en milieupartijen (NPHD, NMZH, ZHL), recreatiepartijen (ANWB, KNHS).

Er vonden periodiek ambtelijke kernteam overleggen plaats, bestuurlijke kernteam overleggen, brede ambtelijke en bestuurlijke overleggen voor het gehele Kust en Duinen gebied. Het PLGDG proces in de Duin en Bollenstreek kende een uitgebreid participatietraject.

Veenweiden

In de deelgebieden Veenweiden wordt samengewerkt met gemeenten, waterschappen, vertegenwoordigers van agrariërs, agrarische collectieven en terrein behorende organisaties. De overleggen kennen zowel een ambtelijke als een bestuurlijke structuur (m.u.v. Oostland).

Regiegroepen kwamen in 2025 minimaal drie tot vier keer samen. In enkele deelgebieden zelfs elke zes weken. Overal is sprake van ambtelijke ondersteuning, soms met inbreng van externe- maar vooral ook met lokale expertise. Daarnaast functioneert een Brede Veenweide Regiegroep met afvaardigingen uit bestuurlijke gremia uit alle Veenweiden deelgebieden. Ook hierin zijn alle geledingen vertegenwoordigd. Deze Brede Veenweiden Regiegroep functioneert als informeel- en raadpleeggroep waar ook andere provinciale onderwerpen op hoofdlijnen in informerende zin aan de orde komen zoals SANE en het Omgevingsbeleid. Drie tot vier keer per jaar komt deze groep samen. Daarnaast is sprake van aparte boeren- en/of natuurwerkgroepen die ook inbreng hebben geleverd.

In de meeste deelgebieden zijn ook breder opgezette middag- of avondsessies gehouden. Soms om te informeren, soms om te raadplegen. Soms gericht op specifieke doelgroepen (agrariërs), soms gericht op bredere deelname vanuit de lokale bevolking. Maar steeds met de focus op de vraagstukken en plannen in een deelgebied.

In alle deelgebieden is inmiddels een functionerende netwerkstructuur actief waarin actief door gebiedspartijen wordt geparticipeerd. Sommige netwerken kennen een langere samenwerkingstraditie, andere hebben een wat complexer verleden en wordt de samenwerking verder ontwikkeld. In Oostland is sprake van ambtelijke samenwerking met de provincie.

Aan de oostflank van Zuid Holland werken we samen met de provincie Utrecht en LVVN.

5 Communicatiestrategie

Rondom het gereedkomen van de eerste gebiedsplannen in november en december 2025 publiceerden we een nieuwsbericht op de website en een LinkedIn bericht. We benadrukten dat het

‘de volgende stap’ is in de gebiedsprocessen en hebben onze waardering uitgesproken richting gebiedspartners. In januari volgde een dankbrief aan alle samenwerkingspartners in de gebieden. Via de overlegstructuren in de gebieden heeft een feestelijke markering van de gebiedsplannen met onze samenwerkingspartners plaatsgevonden.

Met de vast te stellen brief aan de gebiedspartners wordt nogmaals waardering en trots aan de partners uitgesproken en een verdere vooruitblik op het vervolgproces gegeven.